

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

**ASISTENTI PEDAGOGA V MATEŘSKÉ ŠKOLE
V PLZEŇSKÉM KRAJI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Andrea Erbertová

Předškolní a mimoškolní pedagogika; obor MŠK

Vedoucí práce: PhDr. Josef Slowík, Ph.D.

Plzeň, 2017

Zadání

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 26. června 2017

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, panu PhDr. Josefu Slowíkovi, Ph.D., za velice profesionální přístup, ochotu dohodnout se na individuálních konzultacích a vstřícnost.

Obsah

Úvod	6
Teoretická část	7
1 Speciální vzdělávací potřeby	7
1.1 Charakteristika speciálních vzdělávacích potřeb.....	7
1.2 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami dle RVP PV	8
2 Podpůrná opatření	8
2.1 Stupně podpůrných opatření.....	9
2.2 Oblasti podpůrných opatření.....	10
2.3 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními dle RVP PV	12
3 Asistent pedagoga	13
3.2 Kvalifikační předpoklady	13
3.3 Osobnostní předpoklady.....	16
3.4 Financování.....	16
3.5 Náplň práce.....	17
3.6 Asistent pedagoga ve vztahu k dítěti se SPV	17
Výzkumná část	19
4 Asistenti pedagoga v Plzeňském kraji	19
4.1 Vymezení cíle, metod a techniky výzkumu.....	22
4.2 Výzkumný soubor	23
4.3 Analýza a zhodnocení výzkumného šetření.....	23
4.3.1 Případová studie č.1.....	23
4.3.2 Případová studie č. 2.....	26
4.3.3 Případová studie č. 3.....	28
4.4 Závěry výzkumného šetření.....	29
Závěr	32
Seznam grafů.....	34
Seznam použitých zkratk.....	35
Seznam použitých zdrojů.....	36
Seznam příloh.....	38

Úvod

V současné době prochází české školství důležitými, dalo by se říci i významnými změnami. Jedna z nich je i snaha o zavádění inkluzivního přístupu do všech stupňů vzdělávání. Tento přístup ovšem obnáší velkou vnitřní motivaci všech, kteří se touto problematikou zabývají. Aby mohlo inkluzivní vzdělávání probíhat, neobejde se bez vhodné podpory v rámci celého systému školství všem dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Otázkou ovšem zůstává, zda jsou školy a zejména pedagogičtí pracovníci připraveni na tuto nelehkou podporu v rámci třídy tak, aby docházelo k naplňování základních vytyčených cílů inkluze.

Podnětem pro výběr tématu bakalářské práce byla zejména moje osobní zkušenost s poskytováním asistentské podpory dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, zaujetí a snaha o obohacení zkušenostmi a vědomostmi v tomto směru, zejména pro další kvalitnější přístup a práci v heterogenním kolektivu třídy, ve které nyní působím.

Hlavním cílem práce je zjistit a rozebrat názory asistentů pedagoga na jejich vliv při edukačních činnostech dítěte v běžné mateřské škole v Plzeňském kraji. Pozornost je věnována individuálnímu přístupu k dítěti s ohledem na jeho možnosti a potřeby, dále jak napomáhá působení asistentů pedagoga v běžné mateřské škole k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí.

První kapitola teoretické části rozebírá problematiku dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a podpůrná opatření. Druhá kapitola shrnuje nejdůležitější informace o asistentech pedagoga a jeho legislativní uchopení. Výzkumná část je zaměřena na asistenty pedagoga v Plzeňském kraji, obsahuje úvodní statistiku, která byla prováděna formou dotazníku a stěžejním bodem práce jsou rozhovory s vybranými asistenty pedagoga v mateřské škole v Plzni a kazuistické studie dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Získané poznatky jsou shrnuty a vyhodnoceny v závěrečné části kvalifikační práce.

Teoretická část

1 Speciální vzdělávací potřeby

1.1 Charakteristika speciálních vzdělávacích potřeb

V naší heterogenní společnosti žijí děti i dospělí s odlišnými potřebami, možnostmi či hranicemi. Tyto různorodosti znamenají také odlišné přístupy, metody a formy práce v pedagogickém působení od počátku navštěvování jednotlivých stupňů vzdělávání. Je důležité si uvědomit, že vždy v tom hraje roli člověk a až poté jeho postižení. Právě v oblasti vzdělávání dochází k dynamickému vývoji těchto paradigmat a namísto problémových, handicapovaných či integrovaných dětí se dnes standardně používá označení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. (Slowík, 2007)

Momentální snahou současné speciální pedagogiky v České republice je pozitivní inkluzivní přístup zahrnující právě děti se speciálními vzdělávacími potřebami do society školského systému. Jeho podstatou je rovné zacházení s různorodostí intelektuálních i fyzických schopností dítěte, s etnickými, jazykovými nebo kulturními různorodostmi. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají tytéž vzdělávací potřeby jako jejich ostatní zdraví vrstevníci. Vzdělávací i jiné potřeby jsou součástí každého dítěte, rozdíl je jen v tom, jakým způsobem může dítě tyto potřeby naplňovat. Může nastat situace, že dítě pro své tělesné postižení nemůže některé vzdělávací potřeby realizovat obvyklým způsobem, může mu v tom bránit smyslová vada, chronické onemocnění, snížená mentální úroveň či dlouhodobá nemoc. Nemožnost vykonávat běžné vzdělávací potřeby vede pak k frustraci, deprivaci a v některých případech může negativně ovlivnit a narušit další psychický vývoj dítěte. (Hájková, 2010) *„Dítě přirozeně vnímá individuální rozdíly jako samozřejmé a jen z přirozené zvědavosti se zajímá o příčiny těchto rozdílů. Postoje k nim jdou především výsledkem společenského působení. Společnost si proto musí uvědomovat, že dítě přejímá vnímání odlišností z prostředí, ve kterém žije a které mu překládá vzory a modely chování.“* (Pacholík, Lipnická a kol., 2015, str. 7)

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami můžeme horizontálně rozčlenit do následujících skupin:

Zdravotně postižení – mentální, tělesné, zrakové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení či chování.

Zdravotně znevýhodnění – zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

Sociálně znevýhodnění – rodinné prostředí s nízkým sociokulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova, uložená ochranná výchova, postavení azylanta. (Kendíková, 2016)

Dle změny v právním předpisu, která nastala roce 2017 a nabyla také účinnosti od 1.1. 2017, v § 16 školského zákona se uvádí, že „*dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.*“ (MŠMT, © 2013-2017)

Tento termín daleko více konkretizuje míru potřeb daného dítěte, žáka či studenta a hloubku jeho postižení či znevýhodnění.

1.2 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami dle RVP PV

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání, uvedeny v tomto kurikulu, jsou pro vzdělávání všech dětí společné, avšak při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů, v rámci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Při edukačních činnostech dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že individuální potřeby a možnosti každého dítěte se různí. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření 1. – 5. stupně. Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů, asistentů pedagoga i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí, spoluprací s rodiči nevyjímaje.

Na základě rámcového vzdělávacího programu vytvoří konkrétní mateřská škola vzdělávací dokument, který je nadřazený jednotlivým třídám. Ve školním vzdělávacím programu mohou být uvedena, mimo jiné, i pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování plánu pedagogické podpory a individuálního vzdělávacího plánu. Nadále může obsahovat náplň předmětů speciálně pedagogické péče, zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. (RVP PV, 2017)

2 Podpůrná opatření

Podpůrná opatření jsou legislativně vymezena, dle rozsahu se člení do I. - V. stupně. Charakteristiku jednotlivých podpůrných opatření najdeme ve vyhlášce č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Podpůrná

opatření různých stupňů lze slučovat a vzájemně kombinovat. *Jedná se o soubor opatření – organizačních, personálních, vzdělávacích, která školy poskytují těm žákům, kteří tato opatření ze zákonem rámcově vymezených důvodů potřebují.* (Michalík, Baslerová, 2015, str. 7)

2.1 Stupně podpůrných opatření

Charakteristika 1. stupně podpory

Podpůrné opatření 1. stupně vypracovává škola nejčastěji formou plánu pedagogické podpory, zároveň ho také realizuje a vyhodnocuje. V případě, že toto opatření stačí k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte a je efektivní, pedagog dle něj může pracovat po celou dobu školní docházky. V případě uplynutí tříměsíční zkušební doby, během které nedojde ke zlepšení v očekávaných výstupech, je potřeba, aby bylo dítě vyšetřeno v pedagogicko-psychologické poradně nebo ve speciálně pedagogickém centru se souhlasem zákonného zástupce. První stupeň opatření škola realizuje s finanční podporou svého základního rozpočtu. Problémy dítěte v 1. stupni podpory mohou navazovat na zvyšující se rizika školní neúspěšnosti (krátkodobá nemoc, stěhování, změna učitele), dlouhodobější problémy vyplývající ze špatných podmínek rodinného zázemí, lehké narušení komunikačních schopností ovlivňující úroveň čtení a psaní. Pro nadané a mimořádně nadané děti je vhodné vytvoření plánu pedagogické podpory rovněž.

Charakteristika 2. stupně podpory

Podpůrná opatření ve 2. stupni vycházejí vždy z doporučení ŠPZ. Škole vzdělávající žáka ve 2. stupni podpory náleží navýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu odpovídající vždy individuálním potřebám žáka. Z výsledku zprávy ze ŠPZ může vzejít doporučení a návrh na vypracování individuálního vzdělávacího plánu a následné realizaci ve formě individualizovaného vzdělávání. Může dojít k lehkým úpravám v organizaci výuky. V rámci pedagogické intervence volí pedagog vhodné metody a styly výuky, využívá doporučených pomůcek.

Charakteristika 3. stupně podpory

V případě dítěte zařazeného do systému speciálního vzdělávání jsou děti vzdělávány dle upraveného RVP. Kromě běžných výukových materiálů jsou využívány i speciální didaktické pomůcky. Dochází k znatelným úpravám metod práce pedagoga, v organizaci a průběhu vzdělávání či hodnocení dílčích výstupů dítěte. Pro 3. stupeň podpory je rovněž charakteristická možnost snížení maximálního počtu dětí ve třídě. Dítě je zpravidla vzdělávané s využitím individuálního vzdělávacího plánu. Dochází často ke spolupráci s dalšími odborníky (asistent pedagoga). Do tohoto stupně podpory jsou nejčastěji

zařazovány děti s lehkým mentálním postižením, zrakovým či sluchovým postižením, tělesné postižení, neznalost vyučovacího jazyka, syndrom CAN.

Charakteristika 4. stupně podpory

Odborná speciálně pedagogická intervence ve škole je opakovaně indikována a je mnohem častější než v předcházejících stupních podpory. Speciální pedagog působí téměř po celou dobu vzdělávání ve třídě. Je zapotřebí využívání speciálních didaktických hraček, finančně náročnějších kompenzačních a rehabilitačních pomůcek a ve většině případů je nutná i rozsáhlejší úprava pracovního místa ve třídě. Ve 4. stupni podpory může docházet k využívání náhradní formy komunikace ve výuce s podporou potřebných pomůcek. Vzhledem k míře (hloubce) postižení může být činnost asistenta pedagoga rozšířena o poskytování pomoci při pohybu a sebeobsluze. V tomto případě nejčastěji dochází k selhávání dítěte z důvodu středně těžkého či těžkého mentálního postižení, těžkého zrakového či sluchového postižení, závažného tělesného postižení, s poruchou autistického spektra či neschopností komunikovat prostřednictvím mluveného slova.

Charakteristika 5. stupně podpory

Vzdělávání žáka v posledním stupni podpory si zpravidla žádá úpravu pracovního prostředí a úpravu vzdělávacího či odpočinkového místa pro dítě s ohledem na jeho zdravotní stav. V případě potřeby se využívají komunikační systémy neslyšících a hluchoslepých osob nebo prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace. Výuka je realizována speciálními pedagogy, případně s jejich intenzivní podporou, do výuky dále vstupují další odborníci, kteří s dítětem často pracují i mimo školu. Rozsah práce asistenta pedagoga je po celou dobu výuky dítěte. Pokud je vzdělávání dítěte kvůli jeho zdravotnímu stavu ztíženo, nabízí speciální pedagogické zařízení půlroční metodické vedení a podporu. Pod pátý stupeň podpory spadají předchozí podpůrné ekvivalenty ze 2.-4. stupně podpory. (Katalogpo, ©2015-2017)

Škole vzdělávající dítě, které má přiznána podpůrná opatření druhého až pátého stupně náleží finanční zvýhodnění, tzv. normativ. Tato částka se vypočítává dle obtížnosti vzdělávání jednotlivého dítěte. Dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou tato podpůrná opatření bezplatně poskytována a dítě má na ně nárok jak v běžné, tak ve speciální škole. (Michalík, Baslerová, 2015)

2.2 Oblasti podpůrných opatření

V rámci poskytování podpůrných opatření ve vzdělávání dochází k nezbytným úpravám v následujících oblastech, dle Katalogu podpůrných opatření jsou jednotlivé oblasti striktně oddělené, ale vzájemně prostupné. Konkrétní obsah jednotlivých podpůrných opatření je

uveden ve zprávě ze školního poradenského zařízení a odráží specifickou podporu pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami.

Oblast podpory 1: Organizace

Tuto oblast podpory můžeme charakterizovat jako souhrn organizačních prostředků či opatření, které vytváří komfortní prostředí pro efektivní vzdělávání. Patří sem zejména úprava režimu výuky, využití relaxačních přestávek, jiné uzpůsobení prostoru třídy, snížení počtu dětí ve třídě, vzdělávání v jiném než školním prostředí.

Oblast podpory 2: Modifikace vyučovacích metod a forem

Tato oblast podpory je charakteristická výchovnou tendencí, didaktickými principy, postupy a technikami, které jsou uzpůsobené potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami při edukačních činnostech. Jedná se o výběr takových vzdělávacích aktivit, které respektují aktuální situaci ve třídě. Dále je do této oblasti zahrnuta individuální práce s dítětem, jasně stanovené a logicky na sebe navazující aktivity v průběhu školního dne, kooperativní a aktivní učení, motivace a zpětná vazba.

Oblast podpory 3: Intervence

Jedná se o pedagogický, speciálně pedagogický nebo psychologický zásah ve prospěch žáka. Oblast podpory je orientovaná na spolupráci rodiny a školy, rozvoj jazykových kompetencí dítěte, techniky na podporu vnímání a motoriky zejména při kombinovaném postižení, rozvoj poznávacích funkcí, nácvik sebeobslužných dovedností, sociálního chování, metodickou podporu ze strany školských poradenských zařízení.

Oblast podpory 4: Pomůcky

Učební pomůcky jsou důležité, jelikož pomáhají vytvořit dětem vizuální a interaktivní zážitek. Přispívají k porozumění učební látky a mají motivační charakter. Patří sem například didaktické pomůcky, speciální didaktické pomůcky usnadňující pohyb či komunikaci, kompenzační a reedukační pomůcky pro žáky se zdravotním postižením.

Oblast podpory 5: Úpravy obsahu vzdělávání

Jedná se o modifikaci či omezení výstupů v jednotlivých položkách (znalosti, vědomosti, dovednosti, výchovná složka) s ohledem na možnosti a potřeby dítěte. Do možnosti úprav obsahu vzdělávání zahrnujeme například respektování specifik žáka, pokud se dítě nemůže zcela účastnit vyučování bez přizpůsobení prostředí, úprava rozsahu a obsahu učiva, modifikaci podávaných informací.

Oblast podpory 6: Hodnocení

Hodnocení má velký vliv na školní úspěšnost či neúspěšnost dítěte. V oblasti této podpory je důležité zaměřovat se na dlouhodobé sledování žáků v průběhu vyučování a dbát zejména na motivační funkci hodnocení.

Oblast podpory 7: Příprava na výuku

Pro tuto oblast je velice důležitá spolupráce školy a rodiny. Vyrvalá a intenzivní domácí příprava umožňuje do určité míry kompenzovat funkční deficit a napomáhá k adaptaci na školní prostředí a k rozšiřování kompetencí dítěte. Nikdy by však nemělo docházet k přetěžování dítěte.

Oblast podpory 8: Podpora sociální a zdravotní

Jedná se o opatření zahrnující podporu v přizpůsobení zdravotním a sociálním potřebám dítěte, umožnění odlišného stravování, zajištění osobní hygieny, podávání medikace, spolupráce s osobními asistenty a dalšími institucemi.

Oblast podpory 9: Práce s třídním kolektivem

Neopomíjenou potřebou každého dítěte je také vyrůstání v jeho přirozeném prostředí svého bydliště a navazování přirozených sociálních vazeb s vrstevníky. Vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné třídě podporuje empatii, osobnostní rozvoj a sociální dovednosti také dětí bez postižení. Je důležité vytvářet harmonické a přátelské klima třídy a respektovat dynamiku sociální skupiny.

Oblast podpory 10: Úprava prostředí

K umožnění efektivního vzdělávání je důležité vytvoření co nejlepších podmínek pro vyučování a učení v podobě interaktivního pojetí práce, organizace nábytku, vzhled a prostředí třídy (teplota, světlo, barvy), vytvoření orientačních bodů ve třídě pro děti cizinců či nevidomé žáky, bezbariérovost. (Katalogpo, ©2015-2017)

2.3 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními dle RVP PV

Dle výše uvedeného, vzdělávání všech dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám jedince. Aby bylo vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními co nejefektivnější, je potřebné umožnit následující:

- plánování a organizování vzdělávacích činností, včetně určování obsahu, forem i metod práce se zaměřením na individualizaci a rozrůznění vzdělávacího procesu
- provádění všech podpůrných opatření při vzdělávání

- osvojení si specifických forem a metod práce s ohledem na individuální potřeby a možnosti dítěte zaměřené na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s vyhláškou
- přítomnost asistenta pedagoga dle stupně přiznaného podpůrného opatření (RVP PV, 2017)

3 Asistent pedagoga

Asistent pedagoga je pedagogický pracovník, zaměstnanec školy nebo školského zařízení, jehož činnosti a statut jsou definovány v platné legislativě dle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., tedy *pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu. (MŠMT, ©2013-2017)*

3.2 Kvalifikační předpoklady

V současnosti jsou rozlišovány dvě úrovně odbornosti asistentů pedagoga – podle nich je odlišeno i požadované vzdělání. Dle nařízení vlády se pozice asistenta pedagoga rozděluje do platových tříd dle náplně jejich práce:

1) vyšší úroveň činnosti:

Asistent pedagoga, vykonávající přímou pedagogickou činnost, ve které se vzdělávají děti nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole zajišťující vzdělávání dětí a žáků formou individuální integrace, tedy asistent funguje jako podpůrné opatření, musí splňovat ve shodě se zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (ve znění zákona č. 198/2012) určité kvalifikační předpoklady:

§ 20

Asistent pedagoga

- Vysokoškolské vzdělání získané studiem akreditovaného studijního programu v oblasti pedagogických věd,*
- Vysokoškolské vzdělání získané studiem akreditovaného než podle písmene a) a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňované vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, studiem pedagogiky, nebo absolvováním vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného vysokou školou nebo zařízením*

pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „studium pro asistenty pedagoga“),

- c) Vyšší odborné vzdělání získané ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením*
- d) Vyšší odborné vzdělání získané ukončením jiného akreditovaného vzdělávacího programu než podle písmene c) a vzdělání v programu celoživotního vzdělání uskutečňované vysokou školou a zaměřené na pedagogiku, studium pedagogiky, nebo studium pro asistenty pedagoga,*
- e) Střední vzdělání s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením,*
- f) Střední vzdělání s maturitní zkouškou získané ukončením jiného vzdělávacího programu středního vzdělávání než podle písmene e) a vzdělání v programu celoživotního vzdělávání uskutečňované vysokou školou a zaměřené na pedagogiku, studium pedagogiky, nebo studium pro asistenty pedagoga. (MŠMT, ©2013-2017)*

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že asistent pedagoga spadající do vyšší úrovně činností musí mít ukončené minimálně středoškolské vzdělání s pedagogickým zaměřením nebo ukončené středoškolské vzdělání jiného vzdělávacího programu obohacené o studium pro asistenty pedagoga. Dle zákona je zařazen do 8. a 9. platové třídy:

- 8. platová třída

Asistent vykonává vzdělávací a výchovnou činnost zaměřenou na speciální vzdělávání, individuální vzdělávání nebo specifické výchovné potřeby dítěte podle přesně stanovených forem a metod práce, které mu zadá učitel nebo vychovatel.

- 9. platová třída

1. Asistent vykonává samostatně vzdělávací a výchovnou činnost zaměřenou na speciální vzdělávací potřeby dítěte dle rámcových pokynů učitele nebo speciálního pedagoga.

2. Asistent vykonává samostatnou vzdělávací, výchovnou nebo speciálně pedagogickou činnost v souladu se stanoveným individuálním vzdělávacím plánem dítěte podle rámcových pokynů speciálního pedagoga školského poradenského zařízení a v souladu s pokyny učitele. (Asistent pedagoga, ©2013)

2) Nižší úroveň činností

Asistent pedagoga vykonávající přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích. Předpoklad pro získání odborné kvalifikace je ve shodě se zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (ve znění zákona č. 198/2012):

§20

Asistent pedagoga

- a) *vzděláním podle odstavce 1,*
- b) *středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky,*
- c) *středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu asistentů pedagoga,*
- d) *středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a*
 - 1. studiem pedagogiky, nebo*
 - 2. studiem pro asistenty pedagoga, nebo*
- e) *základním vzděláním a studiem pro asistenty pedagoga. (MŠMT, ©2013-2017)*

Podmínkou pro vykonávání nižší úrovně činností je tedy absolvování kvalifikačního kurzu pro asistenty pedagoga a ukončené minimálně základní vzdělání. Asistent pedagoga spadající do nižší úrovně činností je dle nařízení vlády zařazen do 4. – 7. platové třídy podle kvalifikačních předpokladů:

- 4. platová třída

1. Asistent vykonává pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích zaměřených na zkvalitnění společenského chování dětí.
2. Asistent vykonává pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích zaměřených na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků.

- 5. platová třída

Asistent pedagoga provádí rutinní práce při výchově dětí, upevňuje jejich společenské chování, pracovní, hygienické a jiné návyky, provádí péči a pomoc při pohybové aktivizaci dětí.

- 6. platová třída

1. Asistent pedagoga provádí výchovné práce zaměřené na zkvalitnění společenského chování dětí.
2. Asistent pedagoga provádí výchovné práce zaměřené na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků.

- 7. platová třída

Asistent pedagoga provádí výklad textu, popřípadě učební látky a individuální práce s dětmi a žáky nebo studenty podle stanovených vzdělávacích programů a pokynů. (Asistent pedagoga, ©2013):

Vyhláška č. 317/2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků rozděluje kvalifikační kurzy pro asistenty pedagoga na „studium pedagogiky“ a „studium pro asistenty pedagoga“. Tyto kurzy se liší zejména rozsahem určeným dle Standardů pro udělování akreditací DVPP, kde „studium pedagogiky“ má rozsah 80hodin, zatímco „studium pro asistenty pedagoga“ má rozsah 120 hodin (z toho 40 hodin praxe). (MŠMT, ©2013-2017)

3.3 Osobnostní předpoklady

Profese asistenta pedagoga vyžaduje vydatnou vnitřní motivaci a pozitivní přístup. K základním charakteristickým vlastnostem patří rozhodně kladný vztah k dětem, komunikativnost, kreativita, tvořivost, flexibilita, schopnost týmové spolupráce, trpělivost, empatie a důslednost. Asistent musí najít správnou míru komunikace s učitelem, umět pracovat pod jeho vedením. Nebýt příliš dominantní ani submisivní. Asistenti často nastupují do profese bez předchozí pedagogické praxe a schopnost s pokorou se učit od ostatních pracovníků školy je pro ně nezbytná. (Uzlová, 2010) Dále musí asistent zvládnout vymezení hranic ve vztahu k začleněnému dítěti, být vnímavý k jeho potřebám. *„To, co se jeví jako vhodné a dobré pro rozvoj jednoho dítěte, může být jen průměrné ve svých efektech pro dítě druhé, a jiné dítě dokonce může totožný postup v rozvoji přímo brzdit.“* (Mertin, Gillernová, 2003, s. 8) V neposlední řadě by měl vystupovat profesionálně, přesto jednat partnerským způsobem a zvládat techniky efektivní komunikace při jednání s rodiči.

3.4 Financování

Dle novely školského zákona č. 82/2015, která nabyla účinnosti dnem 1.9.2016 platí, že zřizování funkce asistenta pedagoga je nyní nárokové. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nyní navyšuje normativně přidělené finanční prostředky adekvátním způsobem všem krajům v ČR dle počtu žáků, s metodikou rozpočtu výdajů v souladu s vyhláškou tak, aby pokryly veškeré vzdělávací potřeby kraje. V případě, že stanovené přímé výdaje nezabezpečují pokrytí platu AP, dofinancuje krajský úřad tyto potřeby z vytvořené rezervy, který je každý kraj povinně vytvářet.

Financování asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením je v metodikách krajů řešeno prostřednictvím příplatků k normativu, který je stanoven v závislosti na typu a míře postižení. Pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním neexistují na úrovni

krajů mechanismy, které by zabezpečily zajištění financování služeb AP. Pro žáky se sociálním znevýhodněním je určen pouze rozvojový program MŠMT. (Felcmanová, Habart, 2015)

3.4 Náplň práce

Asistent pedagoga se řídí dle pracovní smlouvy, kterou vypracuje ředitel školy na základě odborného posudku ze školského poradenského zařízení a potřeb dítěte nebo dětí, se kterými bude asistent pedagoga pracovat. V praxi je vhodné část úvazku uplatnit v přímé vyučovací povinnosti a zbývající nepřímou vyučovací povinnost využít na přípravu výuky s třídním učitelem, popř. samostudium. Mezi hlavní činnosti asistenta pedagoga lze zařadit: pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte či komunitou, ze které dítě pochází, asistent dále podporuje dítě v jeho adaptaci na školní prostředí a napomáhá k efektivnímu a plynulému vzdělávání pod vedením pedagoga. (Morávková Vejrochová a kol., 2015)

Pokud je asistent zřízen k dítěti s nejtěžšími formami zdravotního postižení, je nezbytná pomoc asistenta při sebeobsluze, pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou i mimo pozemky školy. Pro práci asistenta pedagoga pracujícího s dětmi se sociálním znevýhodněním je vhodné, aby byl asistent dobře obeznámen s prostředím, ze kterého dítě pochází a následně podpořil optimální sociokulturní začlenění dítěte do společnosti. (Čadová, 2012)

V příloze je předložen vzor náplně práce asistenta pedagoga, který působí ve třídě, kde se vzdělává dítě se zdravotním postižením. Asistent pedagoga je zařazen do 8. platové třídy (viz příloha č.1).

3.6 Asistent pedagoga ve vztahu k dítěti se SPV

Během spolupráce mezi asistentem pedagoga a dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se prohlubuje stále užší vztah. Tento vztah se může průběžně měnit podle toho, jak se proces vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami vyvíjí. V současném systému je pracovní místo asistenta pedagoga vázáno na konkrétní dítě, byť jeho pomoc využívá celá třída. V rámci úspěšné inkluze bude dítě potřebovat stále menší míru podpory. V ideálním případě nebude pomoc asistenta pedagoga již nadále ve třídě potřebná.

Rizika plynoucí ze vztahu mezi asistentem pedagoga a dítětem se SPV:

- Může se stát, že během vyučování přijímá dítě informace od učitele i od asistenta pedagoga. Tyto instrukce se zdvojují, obsahově jsou řečeny jinak.
- Komunikační situace je pro dítě nepřehledná a matoucí. Přesně neví, na koho se obrátit.
- Kompenzace (odpočinek) dítěte je vnímána jako slabost asistenta pedagoga.

- Dítě naučeně spoléhá na asistenta pedagoga, vyhledává jeho pozornost.
- Dítě ztratí autoritu k učiteli, začne ho ignorovat.
- Asistent pedagoga aktivizuje dítě nad míru, přetěžuje ho. Může mít snahu, aby dítě obstálo lépe než ostatní děti.
- Může vzniknout dlouhodobá a silná vazba s asistentem pedagoga vyplývající z velké míry nutné podpory, dlouhodobé spolupráce. (Morávková Vejrochová a kol., 2015)

Výzkumná část

4 Asistenti pedagoga v Plzeňském kraji

Současný trend inkluzivního vzdělávání s sebou stále nese i řadu výzev, pro které je hlavně důležitá vnitřní motivace všech odborníků, kteří se v tomto přístupu angažují. Práce s třídou, kde jsou zároveň vzdělávány i děti se speciálními vzdělávacími potřebami představuje pro učitele i asistenty velkou zátěž, avšak při efektivním vzdělávání a vytváření inkluzivního prostředí jsou odměnou splněné stanovené cíle a vzrůstající samostatnost dítěte.

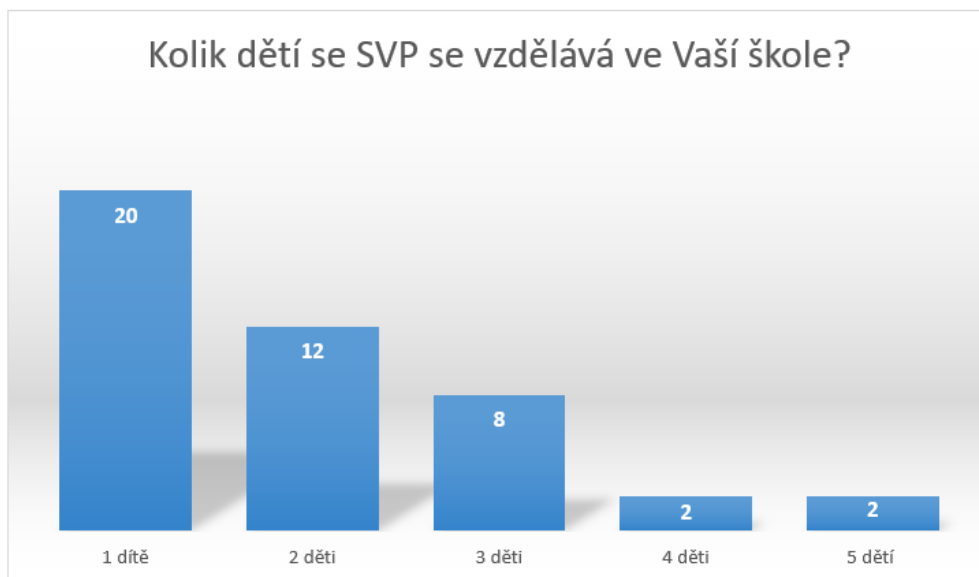
V rámci výzkumného šetření je představena také statistika týkající se dětí se SVP, které se vzdělávají v běžných mateřských školách v Plzeňském kraji a také asistentů pedagoga. Zjišťování dat probíhalo metodou krátkého on-line dotazníku (viz příloha č. 2). Dotazník byl rozeslán v 2. polovině roku 2016/2017 sto padesáti mateřským školám v Plzeňském kraji. Zpětnou reakci učinilo 66 mateřských škol. Data byla vyhodnocena následovně:

Graf 1: Vzdělávání dětí se SVP v běžných mateřských školách v Plzeňském kraji

Z grafu vyplývá, že celkem 44 mateřských škol vzdělává dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. Dalších 22 škol odpovědělo, že dítě se speciálními vzdělávacími potřebami nevzdělává a dotazník pro tyto školy skončil. Následující grafy tedy vychází z odpovědí čtyřiceti čtyř mateřských škol.

Graf 2: Četnost dětí se SVP v jednotlivých školách v Plzeňském kraji

Dle grafu nejvíce škol (20) zodpovědělo, že vzdělává jedno dítě se SPV. Ve dvou mateřských školách v Plzeňském kraji se vzdělává i 5 dětí se SVP. Celkem se ve čtyřiceti čtyř mateřských školách vzdělává 86 dětí se SVP.

Graf 3: Nejčastější diagnóza dětí se SPV, které se vzdělávají v běžných mateřských školách v Plzeňském kraji.

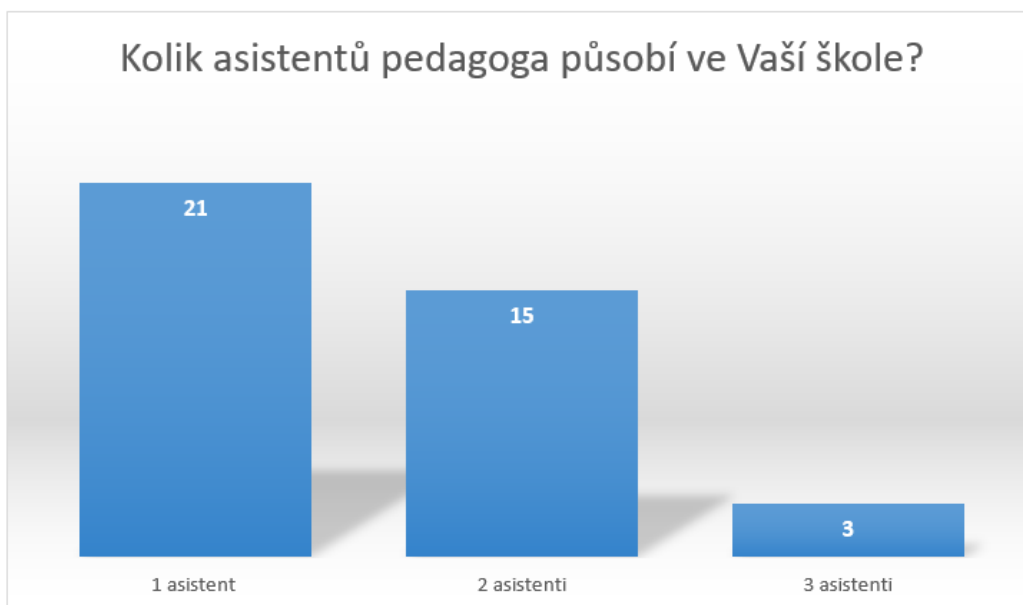
Nejčastěji se jedná o děti se zdravotním postižením (48), poté se zdravotním znevýhodněním (25) a sociálním znevýhodněním (13).

Graf 4: Působnost asistentů pedagoga v mateřských školách v Plzeňském kraji.

Ze statistiky vyplývá, že pět běžných škol v Plzeňském kraji vzdělává děti se SVP bez podpory asistenta pedagoga. Převážná část mateřských škol (39) využívá jako podpůrné opatření dalšího pedagogického pracovníka k dětem se SVP, které se v jejich škole vzdělávají.

Graf 5: Četnost asistentů pedagoga v jednotlivých mateřských školách v Plzeňském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování dle vyhodnocení online dotazníku pro mateřské školy v Plzeňském kraji, 2017

Nejvíce mateřských škol zodpovědělo, že využívají jako podpůrné opatření pouze jednoho asistenta pedagoga, ovšem vyšší počet asistentů pedagoga v jedné mateřské škole je zcela

běžný. Celkem ve třiceti devíti školách v Plzeňském kraji působí 60 asistentů pedagoga. Se třemi vybranými asistenty bylo provedeno navazující výzkumné šetření, které je rozebrané v další části práce.

4.1 Vymezení cíle, metod a techniky výzkumu

Hlavním cílem práce je zjistit a rozebrat názory asistentů pedagoga na jejich vliv při edukačních činnostech dítěte v běžné mateřské škole v Plzeňském kraji. Pozornost je věnována individuálnímu přístupu k dítěti s ohledem na jeho možnosti a potřeby.

Dílčí cíle práce:

- Na základě krátkého, nestrukturovaného pozorování a analýzy pedagogické dokumentace sestavit kazuistické studie.
- Zrealizovat rozhovory s asistenty pedagoga a zjistit potřebné informace k dalšímu výzkumnému šetření.
- Zhodnotit vliv působení asistenta pedagoga při edukačních činnostech dítěte
- Sepsat závěr výzkumného šetření

Hlavní výzkumná otázka:

Jak napomáhá působení asistentů pedagoga v běžné mateřské škole k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí?

Dílčí výzkumné otázky:

- Jaké individuální vzdělávací potřeby mají některé děti, které se vzdělávají s potřebou podpůrných opatření v běžných třídách v Plzeňském kraji?
- Do jaké míry napomáhá podpora asistentů pedagoga k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí?
- Které činnosti nejčastěji asistenti pedagoga vykonávají spolu s dětmi?
- Jaký styl výchovy nejčastěji asistenti pedagoga aplikují?
- Jaké výhody přináší působnost asistenta pedagoga ve třídě?

Metodologie a metodika výzkumu

V teoretické části bakalářské práce byla představena obsahová analýza odborných publikací a legislativních dokumentů zaměřených na inkluzivní vzdělávání, speciální vzdělávací potřeby a podpůrná opatření, zejména asistenty pedagoga. Byly popsány nezbytné kvalifikační předpoklady a kompetence pro výkon práce asistenta pedagoga, jejich financování, náplň práce a vztah k dítěti se speciální vzdělávacími potřebami.

Pro výzkumnou část bakalářské práce byla zvolena forma kvalitativního výzkumného šetření a sice polostrukturovaný rozhovor s asistenty pedagoga a pedagogem, krátké

pozorování dětí v běžných třídách mateřské školy v Plzni a obsahová analýza pedagogické dokumentace o dítěti.

Rozhovor probíhal individuální formou, každý přibližně 20 minut. Na rozhovor byli asistenti pedagoga i pedagogové připraveni již předem. Byli seznámeni se strukturou otázek a měli dostatek času připravit si odpovědi pro plnohodnotný výzkum. Cílem bylo zjistit, jak napomáhá působení asistenta pedagoga v běžné mateřské škole k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dítěte, jaké výchovné styly volí k rozvoji osobnosti a kompetencí dítěte a jaké činnosti vykonává asistent pedagoga spolu s dítětem. Jedna otázka byla směřována i na pedagoga a sice jaká pozitiva vidí v působnosti asistenta pedagoga ve třídě. Otázky byly kladeny volné, otevřené a polouzavřené s nabídkou variant. Způsob záznamu rozhovoru – zápis. Poté byly zjištěné informace utříděny a zhodnoceny.

4.2 Výzkumný soubor

Pro realizaci rozhovorů s asistenty pedagoga, pro pozorování a studium dokumentace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, jsem si vybrala mateřskou školu, která se zapojuje do inkluzivního přístupu ve vzdělávání. V této mateřské škole je devět tříd běžných a z toho ve třech třídách působí asistent pedagoga. Výzkum probíhal se třemi asistenty pedagoga a třemi dětmi.

Asistent pedagoga S – kvalifikační předpoklady SŠ s maturitou jiného než pedagogického zaměření, studium pro asistenty pedagoga, délka praxe 2 roky

Asistent pedagoga M – kvalifikační předpoklady výuční list, studium pro asistenty pedagoga, délka praxe 10 let

Asistent pedagoga K – kvalifikační předpoklady SŠ s maturitou pedagogického zaměření, délka praxe 0,5 let

Případové studie se týkají *tří chlapců* v předškolním věku. Kazuistiky popisují vývoj chlapců s různými diagnózami a jsou z důvodu ochrany osobních údajů zcela anonymní.

4.3 Analýza a zhodnocení výzkumného šetření

4.3.1 Případová studie č.1

Tato studie rozebírá případ pětiletého chlapce S., který trpí neuro-vývojovou poruchou zvanou ADHD. Chlapec S. má rovněž poruchu komunikačních schopností, byla mu zjištěna vývojová dysfázie. Dočteme se také o individuálních vzdělávacích potřebách chlapce a jeho spolupráci s asistentem pedagoga.

Kazuistika dítěte S

- Rodinná anamnéza

Dítě S. nemá dalšího sourozence, je 5 let staré. V rodině z matčiny strany doposud žádné vývojové poruchy nezaznamenány. Matka je cizinka. Je láskyplná, ovšem přiznává, že někdy je to s dítětem velice náročné. Z otcovy strany též žádná lékařská vyšetření nepotvrdila vývojovou poruchu. Otec však přiznává, že byl jako dítě velmi hyperaktivní. Často byl brán jako „nevychované dítě“. Oba rodiče pracují. Mají sklony dítě rozmazlovat, nemá dané hranice, chybí důslednost.

- Osobní anamnéza

Prenatální vývoj – během těhotenství nebyly zjištěny žádné odchylky.

Perinatální vývoj – matka prožila komplikovaný porod.

Postnatální vývoj – dítě S. se vyvíjelo motoricky správně. Bylo lehce plačtivé a energické. Do nástupu do mateřské školy se tyto projevy více neřešily. Ve školce se mu často měnily nálady. Chvilku byl veselý a kamarádský, po chvíli se dostavil záchvat vzteku.

- Předškolní anamnéza

Ve školce se začaly nejvíce projevovat odlišnosti od ostatních dětí. Po konzultaci s rodiči provedlo školské poradenské zařízení vyšetření, kde se zjistilo ADHD s doporučením o zajištění asistenta pedagoga ve třídě a vytvoření individuálního vzdělávacího plánu.

Hrubá motorika – chlapec zvládá lokomoční, nelokomoční i manipulační aktivity přiměřené věku bez problému. Odchylky v hrubé motorice nezaznamenány.

Jemná motorika a grafomotorika – jemná motorika vyvinutá, navleče korálek na tkaničku, má rád modelování, napodobuje kresby asistenta, velký pokrok v kresbě, uvolnění v ramenním kloubu i zápěstí.

Sebeobsluha – dodržuje osobní čistotu, zvládne se obléknout a sám najíst, nerad po sobě uklízí hračky

Pozornost, připravenost ke hře a výchovným činnostem v MŠ – chlapec nevydrží dlouho vykonávat činnosti, ke kterým není silně motivován, neudrží dlouho pozornost, často střídá hračky. To, co chce, si někdy vydobývá agresí u dětí a vztekem. Má problém s dodržováním pravidel ve třídě. Dělá mu problém chápání sociálních vztahů. Při společných činnostech často vykřikne odpověď bez vyvolání.

Řeč, myšlení, vnímání – odchylky ve všech rovinách řeči (foneticko-fonologická rovina, lexikálně sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina). Používá věty o třech slovech. Zaměňuje slovosled. Slova, která používá každý den, mu jsou dobře rozumět, používá ke komunikaci holé, popisné věty. Když začne souvisle vyprávět, srozumitelnost se takřka ztratí. Baví ho logické hry, např. Logico primo, modelování, a další didaktické a manipulační hry. Bylo by zapotřebí zahrnout do

vzdělávací nabídky i činnosti méně oblíbené jako například práce s texty, s básničkami, pohádkami. Dítě S. navštěvuje klinického logopeda od 5 let.

Na základě vyšetření školského poradenského zařízení jsou chlapci přiznána podpůrná opatření 3. stupně.

Asistent pedagoga S

Zjištěné informace při rozhovoru:

- Jaké individuální potřeby má dítě, které se vzdělává s potřebou podpůrných opatření v běžné třídě?

Dělá mu problém dodržování pravidel ve třídě i v sociálním kontextu, přestože je mezi dětmi rád. Vysvětluji mu často, proč je důležité dodržovat pravidla. Musí mít jasně dané mantinely. Potřebuje se hodně hýbat. Při řízené činnosti se musí často zklidňovat. Pro dokončení úkolů potřebuje silnou motivaci. Kvůli agresí si vyžaduje také velkou pozornost a dohled.

- Do jaké míry napomáhá Vaše asistence k naplňování výše uvedených potřeb? Ohodnoťte prosím (zcela nenapomáhá, spíše nenapomáhá, spíše napomáhá, zcela napomáhá) a své rozhodnutí zdůvodněte.

Dle mého názoru zcela napomáhá. Bez mé asistentce by bylo velice těžké vzdělávat všechny děti tak, aby žádné nestrádalo. Dítě S si vyžádá hodně pozornosti. Má často konflikty s dětmi, protože je hodně impulzivní a nechápe, proč konflikty vznikají. Poté často dostane záchvat vzteku, protože má pocit, že je nepřijímán. Hodně času zabere vysvětlování a zklidňování. Po vědomostní stránce pomoc tolik nepotřebuje.

- Které činnosti s dítětem vykonáváte? U čeho Vás dítě nejvíce potřebuje?

Často pomáhám řešit konfliktní situace mezi ním a dětmi, jelikož on by v afektu nic nevyřešil a mohl by někomu ublížit. Už jsem ale vycítila hranici, kdy je dobré ho ze hry stáhnout, vykonávat chvíli nějakou činnost, u které se zklidní a poté může pokračovat dál. Často s ním střídám činnosti. Modelujeme spolu a s dalšími dětmi, kreslíme si spolu s dalšími dětmi, někdy se jdeme projít po školce, prohlédneme si nástěnky dalších tříd a poté se zase vrátíme do třídy a nechám ho spontánně hrát. Často sám vyhledává hry, kde může být v pohybu, ale je dobré tyto činnosti střídát i s klidnějšími aktivitami. Při řízené činnosti spolupracuje dobře.

- Využíváte autoritativní, liberální nebo demokratický styl výchovy? Okomentujte. *Myslím, že převažuje demokratický styl. Snažím se pro něj být partnerem a průvodcem. Cítím, že je důležité mu ukazovat, že se věci dají řešit v klidu, hledáme společné řešení situací, snažím se nepotlačovat jeho osobnost. S respektem přistupuji k jeho výchově a vzdělávání. Příkazům běžné denní potřeby se člověk ale nevyhne, jedná se spíše ale o připomínání potřebného.*

- Otázka pro pedagoga: Jaké konkrétní výhody přináší působnost asistenta pedagoga ve Vaší třídě?

Další pedagogický pracovník ve třídě je samozřejmě výhodou. Přestože asistent pedagoga musí akceptovat rozhodnutí učitele, je potřeba efektivní komunikace a spolupráce do takové míry, aby vytvářela dobré pracovní prostředí a docházelo ke kvalitnímu vzdělávání. S asistentem ve třídě můžeme daleko více využívat skupinovou formu výuky.

4.3.2 Případová studie č. 2

V této studii se dočteme o šestiletém chlapci M. Dítěti je zjištěno lehké mentální postižení, vývojová porucha chování a porucha komunikačních schopností. Dále je rozebráno vzdělávání dítěte s účastí asistenta pedagoga, společná spolupráce a jak napomáhá podpora asistenta pro rozvoj dítěte.

Kazuistika dítěte M

- Rodinná anamnéza
Dítě M se narodilo jako jedno z dvojčat. Sestra dítěte M netrpí žádným zdravotním postižením. Rodiče žijí spolu a dětem je nabízeno podnětné prostředí pro jejich přirozený vývoj. Spolupráce s rodiči probíhá bez problému.
- Osobní anamnéza
Prenatální vývoj – nebyly zjištěny žádné odchylky
Perinatální vývoj – porod trval delší dobu
Postnatální vývoj – po nástupu do MŠ probíhala dlouho chlapcova adaptace na nové školní prostředí, celkový vývoj neodpovídal věku, omezená slovní zásoba, špatná artikulace a porucha zvuku řeči (huhňavost), velice fixovaný na svou sestru
- Předškolní anamnéza
Hrubá motorika – chlapec má nekoordinované pohyby, často unavený přesto mu pohyb činí radost (především společné pohybové hry), nezvládá skoky a přeskoky snožmo a po jedné noze
Jemná motorika a grafomotorika – zvládá manipulaci s drobnými předměty a stříhání jednoduchých tvarů, činí mu problém různá prstová cvičení například otevírání dlaně po jednom prstu, při grafomotorických cvičeních zvládá bez problému pouze kruh a rovnou čáru od bodu k bodu
Sebeobsluha – chlapec potřebuje lehkou podporu při oblékání (pouze slovní instrukce), zvládá používání papírového kapesníku, používání toaletního papíru s lehkou dopomocí, při stolování používá lžičku
Řeč, myšlení, vnímání – zopakuje větu o třech slovech, naučí se jednoduchou říkanku, rozezná barvy (barvoslepost zelená X oranžová), složí puzzle z více částí, nezvládá sluchovou diferenciaci slov, špatné vnímání rytmu (napodobí rytmus s dopomocí), špatná výslovnost některých hlásek

Pozornost, připravenost ke hře a výchovným činnostem v MŠ – společné hry v MŠ bere jako zábavu, má rád jednoduché společenské hry, při spontánní hře si hraje většinou sám – prohlíží si knihy, hraje si u stolu, pozornost udrží krátkou dobu

Na základě vyšetření školského poradenského zařízení jsou chlapci přiznána podpůrná opatření 3. stupně.

Asistent pedagoga M

Zjištěné informace při rozhovoru:

- Jaké individuální potřeby má dítě, které se vzdělává s potřebou podpůrných opatření v běžné třídě?

Někdy zcela nechápe, co po něm chceme, a tak je potřeba mu některé informace vysvětlit či opakovat. Z toho plyne i rozvíjet komunikační schopnosti. Někdy se „šprajcne“ a nespolupracuje, ale většinou, když už toho je na něj moc. Je důležité dávat mu více času na odpočinek a na volnou hru. Neudrží dlouho pozornost.

- Do jaké míry napomáhá Vaše asistence k naplňování výše uvedených potřeb? Ohodnoťte prosím (zcela nenapomáhá, spíše nenapomáhá, spíše napomáhá, zcela napomáhá) a své rozhodnutí zdůvodněte.

Řekla bych, že spíše napomáhá, hlavně při řízené činnosti, kdy je třeba chlapce někdy slovně vést. Mohu mu některé věci vysvětlit i vícekrát a napomáhat k pochopení a splnění zadaného úkolu. Chlapec tak zažívá i úspěch. Výuka je plynulejší a učitel se může věnovat plnohodnotněji dalším dětem.

- Které činnosti s dítětem vykonáváte? U čeho Vás dítě nejvíce potřebuje?

Často si spolu povídáme, jelikož si na mne zvykl a vyhledává mou pozornost. Zlepšují se tak jeho komunikační schopnosti. Někdy naším rozhovorem navážu na nějakou další činnost. Společné debaty využívám jako motivaci. Napomáhám ke správnému provádění zdravotních cviků dle instrukcí pedagoga. Při řízené činnosti se snažím udržovat chlapcovu pozornost u tématu, vysvětluji mu.

- Využíváte autoritativní, liberální nebo demokratický styl výchovy? Okomentujte.
- Myslím, že využívám autoritativní a demokratický styl. Někdy je třeba zadávat jednoduché příkazy. Nenechám ho vždy dělat věci, které by chtěl, pokud se neshodují s požadavky učitele. Do hry mu ale nemluvím. Volí si hru svobodně dle nálady a chuti. Vždy mu ale připomenu pravidla, které musí dodržovat.*

- Otázka pro pedagoga: Jaké konkrétní výhody přináší působnost asistenta pedagoga ve Vaší třídě?

Jako největší výhodu shledávám v přenesení části náročnosti výuky na asistenta, důvěřuji mu v přístupu k dítěti. Je zapotřebí asistenta také metodicky vést, ale nezabere to tolik času, a tak se mohu věnovat v klidu i dalším dětem. Nedochozí k prostojům ve výuce.

4.3.3 Případová studie č. 3

V této případové studii se dočteme o anamnéze šestiletého chlapce s vývojovou poruchou chování, poruchou aktivity a pozornosti. Dočteme se, jaké individuální vzdělávací potřeby chlapec má a jakým způsobem dochází k jejich naplňování.

Kazuistika dítěte P

- Rodinná anamnéza

Chlapec žije ve funkční rodině. Má stejně starého sourozence – narozen z dvojčat. Sestra se projevuje téměř stejným chováním jako chlapec, někdy však ještě s větší agresí.

- Osobní anamnéza

Prenatální vývoj – během prenatálního vývoje nebyly zjištěny žádné vývojové odchylky

Perinatální vývoj – předčasný porod

Postnatální vývoj – neklid od narození, zhoršená adaptace na školku, často samotářský, stranil se kolektivu, chlapcova labilita vede často k nevyzpytatelnému chování, které ohrožuje jeho i ostatní děti na zdraví.

- Předškolní anamnéza

Hrubá motorika – nekoordinované pohyby, nezájem o společné pohybové hry, nezvládá poskoky a přeskoky

Jemná motorika a grafomotorika – navleče korálek na provázek, špatný úchop tužky, stříhá pouze jednoduché tvary s dopomocí

Sebeobsluha – chlapec zvládá, ale je důležitá slovní podpora

Řeč, myšlení, vnímání – zhoršená komunikační schopnost, špatná výslovnost a artikulační obratnost, vynikal v konstruktivních činnostech, které často vyhledává, dle aktuálního rozpoložení se zapojuje do činností v MŠ

Pozornost, připravenost ke hře a výchovným činnostem MŠ – zhoršená pozornost, k dokončení činností je zapotřebí silná motivace, kterou ne vždy přijme, největší problém je neochota zapojovat se do denního programu, časté záchvaty vzteku

Na základě vyšetření školského poradenského zařízení jsou chlapci přiznána podpůrná opatření 3. stupně.

Asistent pedagoga P

Zjištěné informace při rozhovoru:

- Jaké individuální vzdělávací potřeby má dítě, které se vzdělává s potřebou podpůrných opatření v běžné třídě?

Chlapec je velice asociální, a proto potřebuje podporu v navazování sociálních kontaktů s dětmi i dospělými. Je potřeba ho učit porozumění principům chování ve společnosti. To si vyžaduje trénink a zlepšování komunikačních schopností.

Vzdělávání v chlapce ve třídě s sebou nese i zvýšení dohled nad jeho hrou z důvodu agrese.

- Do jaké míry napomáhá Vaše asistence k naplňování výše uvedených potřeb? Ohodnoťte prosím (zcela nenapomáhá, spíše nenapomáhá, spíše napomáhá, zcela napomáhá) a své rozhodnutí zdůvodněte.

Dle mého názoru spíše napomáhá, jelikož díky mé asistenci je zajištěn plynulý chod třídy. Bohužel kvůli velice intenzivním projevům vzteku chlapce, se to ne vždy daří na sto procent, protože svým chováním strhává pozornost mimo vzdělávací program a narušuje harmonické klima třídy. Mnohdy je potřeba více pedagogických pracovníků ve třídě, na usměrnění chlapcova chování.

- Které činnosti s dítětem vykonáváte? U čeho Vás dítě nejvíce potřebuje?
Zadané úkoly od pedagoga chlapec zvládá dobře, pokud se zrovna zapojuje. Nejvíce času trávíme při řízené činnosti, kolektivních pohybových hrách a činnostech. Během dne i několikrát řešíme konfliktní situace, způsobené chlapcovým vzdorem, kdy je potřeba dítě vzít mimo kolektiv, aby se zklidnilo.
- Využíváte autoritativní, liberální nebo demokratický styl výchovy? Okomentujte.
Nejvíce využívám autoritativní styl výchovy, protože chlapec potřebuje pevné vedení a přesně stanovené mantinely a důslednost.
- Otázka pro pedagoga: Jaké konkrétní výhody přináší působnost asistenta pedagoga ve Vaší třídě?
Hlavní výhodu vidím v tom, že se mohu intenzivněji věnovat všem dětem stejně. Asistent ve třídě také často pomáhá s přípravou vzdělávacích pomůcek. Vzájemnou spoluprací vytváříme pro děti lepší podmínky pro vzdělávání. Lépe se daří zachovat denní režim třídy.

4.4 Závěry výzkumného šetření

Výzkum se orientoval na zhodnocení současné role asistentů pedagoga při vzdělávání dětí se SPV v prostředí běžné mateřské školy v Plzeňském kraji a zjištění způsobu naplňování individuální vzdělávacích potřeb dítěte při edukačních činnostech za podpory asistenta pedagoga. K dosažení hlavního cíle práce bylo vymezeno pět dílčích cílů, které byly postupně naplňovány. K zodpovězení hlavní výzkumné otázky bylo vymezeno pět dílčích výzkumných otázek. K jejich zodpovězení byly využity údaje získané v rámci výzkumného šetření, kterého se zúčastnili asistenti pedagoga poskytující podporu dětem se SPV v běžných mateřských školách, jedna otázka byla směřována i na pedagoga, který s asistentem pedagoga spolupracuje.

Dílčí výzkumné otázky:

Jaké individuální vzdělávací potřeby mají děti, které se vzdělávají s potřebou podpůrných opatření v běžných třídách v Plzeňském kraji?

Z rozhovorů s asistenty lze vyvodit, že velice často se v běžných mateřských školách vzdělávají děti se zdravotním postižením, které mají problém v sociální oblasti z důvodu nepochopení pravidel ve třídě a společnosti, s navazováním kontaktů s dětmi a dospělými. Poté velice často dochází k záchvatům vzteku či agrese. Asistent pedagoga v tomto případě slouží jako podpora pro zajištění harmonického klimatu ve třídě a napomáhá dítěti se zorientováním se ve společnosti a osvojením si daných sociálních vzorců chování. Velice často děti potřebují vysvětlovat a silně motivovat k zadaným činnostem.

Do jaké míry napomáhá podpora asistentů pedagoga k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí?

Asistence u dětí se SVP je dle názoru respondentů podstatná a napomáhá zajistit individualizaci ve vzdělávání. Asistent pedagoga může přizpůsobovat průběh činností potřebám a možnostem dítěte, aniž by byla narušena práce či hra ostatních dětí. Snahou asistenta je také zapojení dítěte do všech aktivit probíhajících ve třídě, po dobu vhodnou pro dítě se SPV. Napomáhá dítěti zvládat konfliktní situace a zvládat velké množství rušivých podnětů. Dlouhodobá spolupráce mezi asistentem a dítětem se SVP umožňuje hlubší poznání osobnosti dítěte a znalost jeho projevů vede ke kvalitnějšímu uspokojování potřeb a k předcházení nežádoucích situací. Naplnění a uspokojení potřeb dítěte významně ovlivňuje schopnost dítěte učit se, osvojit si nové dovednosti a zvládat požadavky na něj kladené.

Které činnosti nejčastěji asistenti pedagoga vykonávají spolu s dětmi v mateřské škole?

Přestože je úkolem asistenta pedagoga vést dítě k co největší samostatnosti, společné zvládnutí činností někdy napomáhá dítěti zažít také úspěch. Společné aktivity se velice různí v závislosti na momentálním rozpoložení dítěte, na jeho možnostech a potřebách. Mezi nejčastější činnosti patří společné řešení vzniklých nežádoucích situací a konfliktů, rozhovory a komunikace s dítětem, podněcování k aktivitě či hře, ale i relaxaci. V rámci inkluzivního přístupu je dobré, aby dítě se SPV vykonávalo co nejvíce činností samostatně či společně s ostatními dětmi s ohledem na jeho možnosti.

Jaký styl výchovy nejčastěji asistenti pedagoga aplikují?

Bylo zjištěno, že nejčastěji asistenti využívají demokratický styl kombinovaný s autoritativním stylem výchovy. V mateřské škole jsou jednoduché dvouslovné příkazy či připomínky brány jako forma efektivní komunikace. Je snahou, aby dítě mělo osvojena základní pravidla společnosti, které by nemělo porušovat, ale v rámci nich je důležité, aby mělo možnost volby a svobodného rozhodování.

Jaké výhody přináší působnost asistenta pedagoga ve třídě?

Dle rozhovoru s pedagogy, kde ve třídě zároveň působí i asistent pedagoga vyplývá, že spolupráce probíhá bez problémů. Pedagogové jsou spokojeni s další pedagogickou výpomocí a podporou. Díky ní jsou učitelé schopni věnovat se přiměřeně všem dětem, zajišťovat potřebné podmínky k naplňování individuálních potřeb všech dětí ve třídě, vzdělávat, diagnostikovat.

Odpověď na hlavní výzkumnou otázku: Jak napomáhá působení asistentů pedagoga v běžné mateřské škole k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí se SPV?

V dnešních podmínkách vzdělávání je další pedagogický pracovník ve třídě velká výhoda. Dokládají to i zjištěné informace při rozhovorech. Samotný pedagog by se nemohl věnovat dítěti se SVP do takové míry, jako asistent pedagoga, aniž by tím neupozadoval ostatní děti ve třídě.

Bylo zjištěno, že nejčastějšími individuálními potřebami dětí se SVP je pomoc v sociálním prostředí, zejména v osvojování si pravidel třídy a společnosti, navazování přirozeného kontaktu s dětmi a dospělými. Tyto individuální vzdělávací potřeby mohou vzniknout z narušené komunikační schopnosti, kdy dítě není dostatečně vybaveno ve všech jazykových rovinách do takové míry, aby mohlo řešit zadané činnosti či situace zcela nezávisle. Velice často je potřeba děti zklidňovat. Pro dítě se znevýhodněním/ postižením je velice náročné zorientovat se ve školním a sociálním prostředí samo, a tak vstupuje do jeho vzdělávání právě asistent pedagoga, jako podpůrné opatření.

Z rozhovorů vyplynulo, že asistenti pedagoga reagují na momentální rozpoložení dětí a jejich možnosti. Využívají různá aktivizační i kompenzační činnosti a další formy vzdělávání. Asistenti pedagoga vnímají, co na děti se SVP zabírá, jaké činnosti jsou pro děti relaxační a oblíbené a zahrnují je do vzdělávacího procesu. Dochází ke každodenní komunikaci a spolupráci mezi asistenty pedagoga a dětmi se SVP, asistenti pedagoga tedy výrazně napomáhají ke zlepšování komunikačních schopností dětí. Pomáhají řešit konfliktní situace ve třídách, zapříčiněné neshodou mezi dětmi se SVP a ostatními dětmi, ale také jim ve velké míře předcházet. Spolu s pedagogy vytváří kvalitnější podmínky pro vzdělávání všech dětí ve třídě tak, aby docházelo k naplňování cílů inkluze.

Závěr

Poskytování podpory asistenta pedagoga patří mezi důležitá opatření, která umožňují inkluzivní vzdělávání v běžných mateřských školách. V České republice narůstá počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které se vzdělávají společně s ostatními dětmi a potřebují ke svému vzdělávání určitá podpůrná opatření. Z toho vyplývá i nárůst počtu asistentů pedagoga v českém školství. S jejich pomocí či podporou mohou děti lépe zvládat činnosti na ně kladené do takové míry, jakému odpovídá jejich zdravotní stav, zažít úspěch či navázat přátelství. Tyto aspekty ovlivňují vývoj dítěte po zbytek života, a tak je velice důležité napomáhat k jejich naplňování.

Hlavním cílem práce bylo zjistit a rozebrat názory asistentů pedagoga na jejich vliv při edukačních činnostech dítěte v běžné mateřské škole v Plzeňském kraji. Pozornost byla věnována individuálnímu přístupu k dítěti s ohledem na jeho možnosti a potřeby. Bylo zjištěno, že asistenti pedagoga napomáhají ve velké míře k naplňování individuálních vzdělávacích potřeb, pružně reagují na momentální možnosti a potřeby dětí. Zahrnují do vzdělávacího procesu oblíbené činnosti dětí, ve kterých zažívají úspěch. K méně oblíbeným činnostem motivují. Při každodenní komunikaci a spolupráci přispívají ke zlepšování komunikačních schopností dětí a napomáhají k předcházení nežádoucích situací.

Pro zajištění efektivního vzdělávání jsou důležité odpovídající kvality a kompetence pedagogických pracovníků, dobrá spolupráce všech účastníků výchovně vzdělávacího procesu, vnitřní motivace, a především pozitivní přístup.

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá asistenty pedagoga v Plzeňském kraji v inkluzivním prostředí mateřských škol. Obsahuje přehled základních poznatků z dané problematiky a výzkumné šetření o spolupráci dětí se SVP a asistenty pedagoga. Pozornost je věnována naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí se SPV.

První kapitola teoretické části rozebírá problematiku dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a podpůrná opatření, shrnuje legislativní a kurikulární podmínky pro zajištění vzdělávání dětí se SPV. Druhá kapitola shrnuje nejdůležitější informace o kompetencích asistentů pedagoga, financování a další legislativní uchopení. Výzkumná část je zaměřena na asistenty pedagoga v Plzeňském kraji, obsahuje úvodní statistiku, která byla prováděna formou dotazníku a stěžejním bodem práce jsou rozhovory s asistenty pedagoga působící v mateřské škole v Plzni a kazuistické studie dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Summary

This bachelor thesis deals with assistants of teachers in Plzeň Region in inclusive environment of kindergartens. It contains summary of basic findings from this field of study and scientific survey about cooperation between children with special educational needs and the assistants. The emphasis is put on fulfillment of individual educational needs of children with special educational needs.

First chapter of the theoretical part analyses issues of children with special educational needs and the support system, concludes legislative and curricular conditions to secure education for children with special educational needs. Second chapter summarises the most important information on competence of assistants of teachers, financial support and further legislative process. The practical part deals with assistants of teachers in Plzeň Region, it contains a survey, which was done by questionnaire and the key components are interview with assistants of teachers working in kindergarten in Plzeň and case studies of children with special educational needs.

Seznam grafů

Graf 1: Vzdělávání dětí se SVP v běžných mateřských školách v Plzeňském kraji.....	19
Graf 2: Četnost dětí se SVP v jednotlivých školách v Plzeňském kraji.....	20
Graf 3: Nejčastější diagnóza dětí se SPV, které se vzdělávají v běžných mateřských školách v Plzeňském kraji.....	20
Graf 4: Působnost asistentů pedagoga v mateřských školách v Plzeňském kraji.....	21
Graf 5: Četnost asistentů pedagoga v jednotlivých mateřských školách v Plzeňském kraji.....	21

Seznam použitých zkratk

AP – asistent pedagoga

PV – předškolní vzdělávání

RVP – rámcový vzdělávací program

SVP – speciální vzdělávací potřeby

Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace:

- ČADOVÁ, Eva. *Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3378-3.
- FELCMANOVÁ, Lenka, Tomáš HABART a Michaela VODENKOVÁ POLÁKOVÁ. *Návrh systému financování asistenta pedagoga*. 1. Praha: Člověk v tísni, o. p. s., 2015. ISBN 978-80-87456-72-9.
- HÁJKOVÁ, Vanda a Iva STRNADOVÁ. *Inkluzivní vzdělávání: [teorie a praxe]*. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3070-7
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vademecum asistenta pedagoga*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-88163-12-1.
- MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ, ed. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-799-X.
- MICHALÍK, Jan, Pavlína BASLEROVÁ a Lenka FELCMANOVÁ. *Podpůrná opatření ve vzdělávání*. Praha: Člověk v tísni, 2015. ISBN 978-80-87456-57-6.
- MORÁVKOVÁ VEJROCHOVÁ, Monika. *Standard práce asistenta pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4722-3.
- PACHOLÍK, Viktor, Milena LIPNICKÁ, Eva MACHŮ, Alicja LEIX a Martina NEDĚLOVÁ. *Specifika edukace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2015. ISBN 978-80-7454-566-5.
- SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1733-3.
- UZLOVÁ, Iva. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním: praktický průvodce pro osobní a pedagogické asistenty*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-764-0.

Internetové zdroje:

- Aktuality | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů. Aktuality | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů [online]. Copyright © Nová škola, o.p.s. 2013 [cit. 25.06.2017]. Dostupné z: <http://asistentpedagoga.cz/>
- Katalog podpůrných opatření. Katalog podpůrných opatření [online]. Copyright © 2015 [cit. 25.06.2017]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/>
- MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 25.06.2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání od 1. února 2017, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 24.06.2017]. Dostupné

z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcove-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – vzor náplně práce asistenta pedagoga zařazeného do 8. platové třídy

Příloha č. 2 - vzor dotazníku pro veřejné mateřské školy v Plzeňském kraji

Příloha č.1 - vzor náplně práce asistenta pedagoga zařazeného do 8. platové třídy

Pracovní náplň asistent pedagoga

podle katalogu prací: asistent pedagoga / 2.16.5.

- je platným a rovnoprávným členem, s pedagogy ve třídě tvoří tým, podílí se na plánování, realizaci a vyhodnocování předškolního vzdělávání ve třídě,
- provádí vzdělávání a výchovnou činnost podle přesně stanovených postupů a pokynů pedagoga zaměřenou na individuální vzdělávání a specifické výchovné potřeby dítěte, individuálně pečuje o jednotlivce při frontálních a skupinových činnostech ve třídě,
- v prostředí mimo prostory mateřské školy, tj. pobyty venku, výlety, případně další nadstandardní akce školy – věnuje zvýšený dohled tak, aby byla vyloučena možnost úrazu v případě impulzivní reakce dítěte na nezbytná omezení,
- provádí individuální rozvoj dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami:
 - o podporuje ve schopnosti komunikovat a spolupracovat s druhými,
 - o výrazně se zaměří na sociální oblast,
 - o nevykonává za dítě činnosti, které zvládá samo nebo je žádoucí, aby se je naučilo zvládat samo,
 - o podporuje a upevňuje hygienické návyky a sebeobsluhu.

Seznámena dne: 5. 1. 2016

Podpis:.....

Příloha č.2 - vzor dotazníku pro asistenty pedagoga

15. 6. 2017

Dotazník pro mateřské školy v Plzeňském kraji.

Dotazník pro mateřské školy v Plzeňském kraji.

V rámci kvalifikační práce bych vás ráda požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit jako úvodní statistika výzkumné části bakalářské práce. Děkuji za Váš čas.

1. Vzdělává se ve Vaší škole dítě se speciálními vzdělávacími potřebami?

Označte jen jednu elipsu.

ano

ne *Přestaňte tento formulář vyplňovat.*

**2. Kolik dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se vzdělává ve Vaší škole?
(vypište počet)**

3. Působí ve Vaší mateřské škole asistent pedagoga?

Označte jen jednu elipsu.

ano

ne

4. Pokud ano, vypište prosím počet. Pokud ne, přejděte k další otázce.

5. Jaký typ znevýhodnění/postižení je dítěti/dětem diagnostikováno? Vypište prosím z následující nabídky - zdravotní postižení, zdravotní znevýhodnění, sociální znevýhodnění.

Děkuji za vyplnění dotazníku a přeji hezký den!